

CE-202 CORPORATE ACCOUNTING

કંપનીલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિ

યુનિટ-1 શેરનું મૂલ્યાંકન

(Valuation of Share)

PROF.R.G.NISARTA

યુનિટ- ૨ શેરનુ મૂલ્યાંકન (Valuation of share)

પ્રશ્ન-1 શેરમૂલ્યાંકનને અસર કરતા પરિભળો સમજાવો.

પ્રશ્ન-2 શેરમૂલ્યાંકનની પદ્ધતિઓ સમજાવો.

(૧) ઇકિવટી શેરની આંતરિક કિંમત: (પાઘડીની કિંમત આપી હોય)

પૂર્ણ ભરપાઈ = ચોખ્ખી મિલકતો (રો.મૂડી) ÷ ઇકિવટી શેરની સંખ્યા

અપૂર્ણ ભરપાઈ) = શેર દીઠ પૂર્ણ ભરપાઈ કિંમત – શેર દીઠ બાકી હપ્તો

ઇકિવટી શેરની આંતરિક કિંમત: (પાઘડીની કિંમત અધિક નફાની રીતે શોધવની હોય)

પાઘડી	–
+ રોકાયેલી મૂડી	–
+ બિન ધંધાકીય રોકાણોની બ.કિંમત	–
+ ઇકિવટી શેરના બાકી હપ્તા	–
ઇકિવટી શેર હોલ્ડરોની ચો.મિલકતો	–

(૨) ઇકિવટી શેરની બજાર કિંમત: (પૂર્ણ ભરપાઈ/અપૂર્ણ ભરપાઈ)

= ડિવિડંડનો દર ÷ અપેક્ષિત વળતરનો દર × શેદીઠ ભરપાઈ કે વસુલ રકમ

ડિવિડંડનો દર: = સરેરાશ ચોખ્ખો નફો ÷ કુલ ભરપાઈ ઇકિવટી શેર મૂડી × 100

(૩) ઇકિવટી શેરની વજબી કિંમત = ઇ.શેરની આંતરિક કિંમત + ઇ.શેરની બજાર કિંમત ÷ ૨

PROF.R.G.NISARTA A.P. PATEL COMMERCE COLLEGE NARGODA

(1) રોકાયેલી મૂડી = લિઘેલ મિલકતો - લિઘેલ દેવા - પ્રફરન્સ શેર મૂડી + સૂ. ડિવિડન્ડ

મિલકતો:

જમીન-મકાન	10,00,000
ફર્નિચર	4,00,000
પ્લાન્ટ-મશીનરી	40,00,000
સ્ટોક	16,00,000
દેવાદારો	2,00,000
બેન્ક સિલક	3,00,000
	<u>75,00,000</u>

બાદ: દેવા

12 % ડિબેન્ચર	5,00,000	
લેણદારો	<u>5,00,000</u>	<u>10,00,000</u>
		<u>65,00,000</u>

(2) અપેક્ષિત નફો: $65,00,000 \times 10/100 = 6,50,000$

(3) સરેરાશ યોખ્ખો નફો (સાદી સરેરાશ અથવા ભારિત સરેરાશ)

$$12,00,000 + 12,00,000 + 12,00,000 = 36,00,000 \div 3$$

સરેરાશ યો. નફો = 12,00,000

$$(4) \text{ અધિક નફો} = \text{સરેરાશ ચોખ્ખો નફો} - \text{એપેક્ષિત નફો}$$
$$= 12,00,000 - 6,50,000$$
$$= 5,50,000$$

$$(5) \text{ પાઘડી} = \text{અધિક નફો} \times \text{ખરીદીના વર્ષ}$$
$$= 5,50,000 \times 2 \text{ ગણુ} = 11,00,000$$

ઈક્રિવટી સેરહોલ્ડરોની ચોખ્ખી મિલકતો:

રોકાયેલી મૂડી	65,00,000
+ પાઘડી	11,00,000
+ બિન ધંધાકીય રોકાણોની બ.કિ.	-
+ ઈક્રિવોટી શેરના બાકી હપતા	-
	<hr/>
	76,00,000

$$(1) \text{ ઈક્રિવટી શેરની આંતરીક કિંમત} = \text{ચોખ્ખી મિલકતો} \div \text{ઈક્રિવટી શેરની સંખ્યા}$$
$$= 76,00,000 \div 2,00,000$$
$$= 38 \text{ રૂ.}$$

(2) ઈક્રિવટી શેરની બજાર કિંમત

= ડિવિડન્ડનો દર ÷ અપેક્ષિત વળતરનો દર × શેર દીઠ ભરપાઈ કે વસુલ રકમ

$$= 45 \div 10 \times 10$$

$$= 45 \text{ રૂ.}$$

સરેરાશ ચો.નફો:

સરેરાશ નફો =

12,00,000

બાદ: 25% સામાન્ય અનામત ખાતે

3,00,000

9,00,000

ડિવિડન્ડનો દર = સરેરાશ ચો.નફો ÷ કુલ ભરપાઈ ઈક્રિવટી શેર મૂડી × 100

$$= 9,00,000 \div 20,00,000 \times 100$$

$$= 45 \%$$

(3) ઈક્રિવટી શેરની વાજબી કિંમત

= ઈક્રિવટી શેરની આંતરિક કિંમત + ઈક્રિવટી શેરની બજાર કિંમત ÷ 2

$$= 38 + 45 / 2$$

$$= 41.50 \text{ રૂ}$$

(1) રોકાયેલી મૂડી = લિઘેલ મિલકતો - લિઘેલ દેવા - પ્રફરન્સ શેર મૂડી

મિલકતો:

જમીન-મકાન	6,00,000
ફર્નિચર	25,000
મશીનરી	5,20,000
મોટરકાર	25,000
સ્ટોક	7,25,000
દેવાદારો	2,00,000
બેન્ક સિલક	<u>1,05,000</u>
	22,00,000

બાદ: દેવા

લેણદારો	<u>5,00,000</u>	<u>5,00,000</u>
		<u>17,00,000</u>

(2) અપેક્ષિત નફો: $17,00,000 \times 20/100 = 3,40,000$

(3) સરેરાશ ચોખ્ખો નફો (સાદી સરેરાશ અથવા ભારિત સરેરાશ)

સુધારેલ નફો: (50 % કરવેરા બાદ નફો)

વિગત	2016	2017	2018	2019
નફો	3,05,000	3,84,000	4,24,000	5,04,000
રોકાણોનું વ્યાજ (કર બાદ)	- 5,000	- 5,000	- 5,000	- 5,000
ચંત્ર વે.નો નફો (કર બાદ)	-	- 10,000	-	-
ઘસારો (કર બાદ)	-	+ 1,000	+ 1,000	+ 1,000
	<u>3,00,000</u>	<u>3,70,000</u>	<u>4,20,000</u>	<u>5,00,000</u>
	× 1	× 2	× 3	× 4
	<u>3,00,000 +</u>	<u>7,40,000 +</u>	<u>12,60,000 +</u>	<u>20,00,000</u>

સરેરાશ ચો. નફો = $43,00,000 \div 10 = 4,30,000$

(4) અધિક નફો = $4,30,000 - 3,40,000 = 90,000$

(5) પાઘડી = $90,000 \times 3 = 2,70,000$

$$(1) \text{ ઈકિવટી શેરની આંતરીક કિંમત} = \text{ચોખ્ખી મિલકતો} \div \text{ઈકિવટી શેરની સંખ્યા}$$

$$= 20,50,000 \div 10,000$$

$$= 205 \text{ રૂ.}$$

ઈકિવટી સેરહોલ્ડરોની ચોખ્ખી મિલકતો:

રોકાયેલી મૂડી	17,00,000	
+ પાઘડી	2,70,000	
+ બિન ધંધાકીય રોકાણોની બ.કિ.	80,000	(50,000 + 60%)
+ ઈકિવટી શેરના બાકી હપતા	-	
	<u>20,50,000</u>	

(2) ઈકિવટી શેરની બજાર કિંમત

$$= \text{ડિવિડન્ડનો દર} \div \text{અપેક્ષિત વળતરનો દર} \times \text{શેર દીઠ ભરપાઈ કે વસુલ રકમ}$$

$$= 43.50 \div 20 \times 100$$

$$= 217.50 \text{ રૂ.}$$

સરેરાશ નફો:

સરેરાશ નફો =	4,30,000
ઉમેરો: 25% બિ.ધં.રોકાણોનું વ્યાજ	<u>5,000</u>
	<u>4,35,000</u>

ડિવિડન્ડનો દર = સરારાશ ચો.નફો \div કુલ ભરપાઈ ઈકિવટી શેર મૂડી \times 100

$$= 4,35,000 \div 10,00,000 \times 100$$

$$= 43.50 \%$$

(3) ઈક્રિવટી શેરની વાજબી કિંમત

= ઈક્રિવટી શેરની આંતરિક કિંમત + ઈક્રિવટી શેરની બજાર કિંમત ÷ 2

= 205 + 217.50 ÷ 2

= 211.25 રૂ

PROF.R.G.NISARTA A.P. PATEL COMMERCE COLLEGE NARODA

(1) રોકાયેલી મૂડી = લિધેલ મિલકતો – લિધેલ દેવા – પ્રફરન્સ શેર મૂડી

મિલકતો:

મકાન	3,50,000
ફર્નિચર	3,000
સ્ટોક	4,50,000
દેવાદારો	2,80,000
બેન્ક સિલક	<u>60,000</u>
	11,43,000

બાદ: દેવા

કરવેરાની જોગવાઈ 2,15,000

લેણદારો	<u>48,000</u>	<u>2,63,000</u>
		8,80,000

બાદ: પ્રેફરન્સ શેર મૂડી

	<u>1,00,000</u>
	<u>7,80,000</u>

(2) અપેક્ષિત નફો: $7,80,000 \times 15/100 = 1,17,000$

(3) સરેરાશ યોખ્ખો નફો (સાદી સરેરાશ અથવા ભારિત સરેરાશ)

કરવેરા પહેલાનો નફો આપ્યો હોય:

$$2017-18 \quad 3,40,000 \times 1 = 3,40,000$$

$$2018-19 \quad 3,85,000 \times 2 = 7,70,000$$

$$2019-20 \quad 4,30,000 \times 3 = \underline{12,90,000} \quad 24,00,000 \div 6$$

$$\text{સરેરાશ નફો} \quad 4,00,000$$

$$\text{બાદ: બિ. ધં. રોકાણોનું વ્યાજ} \quad \underline{16,000} \quad (\text{રોકાણો } 4,00,000 \times 4 \%)$$

$$3,84,000$$

$$\text{બાદ:- કરવેરા (50 \%)} \quad \underline{1,92,000}$$

$$1,92,000$$

$$\text{બાદ: પ્રફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ્સ} \quad \underline{8,000} \quad (\text{પ્રેફ.શેરમૂડી } 1,00,000 \times 8 \%)$$

$$\underline{\underline{1,84,000.}}$$

(4) અધિક નફો = સરેરાશ યોખ્ખો નફો - એપેક્ષિત નફો

$$= 1,84,000 - 1,17,000 = 67,000$$

(5) પાઘડી = અધિક નફો \times ખરીદીના વર્ષ

$$= 67,000 \times 3 \text{ વર્ષ} = 2,01,000$$

❖ ઈકિવટી સેરહોલ્ડરોની યોજ્ઞા મિલકતો:

રોકાયેલી મૂડી	7,80,000	
+ પાઘડી	2,01,000	
+ બિન ધંધાકીય રોકાણોની બ.કિ.	3,35,000	(3,80,000 – 45,000)
+ ઈકિવોટી શેરના બાકી હપતા	-	
	<u>13,16,000</u>	

(1) ઈકિવટી શેરની આંતરીક કિંમત = યોજ્ઞા મિલકતો ÷ ઈકિવટી શેરની સંખ્યા
= 13,16,000 ÷ 40,000
= 32.90 રૂ.

❖ સરેરાશ નફો	4,00,000	
બાદ:- કરવેરા (50 %)	<u>2,00,000</u>	
	2,00,000	
બાદ: સામાન્ય અનામાત	<u>40,000</u>	
	1,60,000	
બાદ: પ્રફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ	<u>8,000</u>	(પ્રેફ.શેરમૂડી 1,00,000×8 %)
	<u>1,52,000</u>	

❖ ડિવિડન્ડનો દર = સરારાશ ચો.નફો ÷ કુલ ભરપાઈ ઈકિવટી શેર મૂડી × 100
= 1,52,000 ÷ 4,00,000 × 100
= 38 %

(2) ઈકિવટી શેરની બજાર કિંમત
= ડિવિડન્ડનો દર ÷ અપેક્ષિત વળતરનો દર × શેર દીઠ ભરપાઈ કે વસુલ રકમ
= 38 ÷ 15 × 10
= **25.33 રૂ.**

(3) ઈકિવટી શેરની વાજબી કિંમત
= ઈકિવટી શેરની આંતરિક કિંમત + ઈકિવટી શેરની બજાર કિંમત ÷ 2
= 32.90 + 25.33 ÷ 2
= **29.12 રૂ**

EX-7 ભંભોટીયા લિ.

પેજ નં-175

(1) રોકાયેલી મૂડી = લિઘેલ મિલકતો - લિઘેલ દેવા - પ્રફરન્સ શેર મૂડી + સૂ. ડિવિડન્ડ

મિલકતો:

જમીન-મકાન	20,00,000	
+ 25 %	<u>5,00,000</u>	25,00,000
સ્ટોક	10,00,000	
+ 20 %	<u>2,00,000</u>	12,00,000
પ્લાન્ટ-મશીનરી		28,00,000
ફર્નિચર		2,00,000
દેવાદારો		8,00,000
લેણીહુંડી		5,00,000
રોકડ સિલક		<u>4,00,000</u>
		84,00,000
બાદ: દેવા		
15 % ના ડિબેન્ચર	5,00,000	
લેણદારો	7,00,000	
દેવા હુંડી	<u>2,00,000</u>	14,00,000
		70,00,000
બાદ: પ્રેફરન્સ શેર મૂડી		<u>10,00,000</u>
		<u>60,00,000</u>

(2) અપેક્ષિત નફો: $60,00,000 \times 15/100 = 9,00,000$

(3) સરેરાશ યોજ્ઞો નફો (50% કરવેરા પહેલાનો)

સરેરાશ નફો	32,00,000
બાદ:- કરવેરા (50 %)	<u>16,00,000</u>
	16,00,000
બાદ: પ્રફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ	<u>1,00,000</u> (પ્રેફ.શેરમૂડી 10,00,000×10 %)
	<u>15,00,000.</u>

(4) અધિક નફો = સરેરાશ યોજ્ઞો નફો - એપેક્ષિત નફો
= 15,00,000 - 9,00,000 = 6,00,000

(5) પાઘડી = અધિક નફો × ખરીદીના વર્ષ
= 6,00,000 × 2 વર્ષ = 12,00,000

ઈક્વિટી સેરહોલ્ડરોની યોજ્ઞા મિલકતો:

રોકાયેલી મૂડી	60,00,000
+ પાઘડી	<u>12,00,000</u>
	<u>72,00,000</u>

(1) ઈક્વિટી શેરની આંતરીક કિંમત = યોજ્ઞા મિલકતો ÷ ઈક્વિટી શેરની સંખ્યા
= 72,00,000 ÷ 50,000
= 144 રૂ.

❖ સરેરાશ નફો	32,00,000
બાદ:- કરવેરા (50 %)	<u>16,00,000</u>
	16,00,000
બાદ: પ્રફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ	<u>1,00,000</u> (પ્રેફ.શેરમૂડી 10,00,000×10 %)
	<u>15,00,000.</u>

❖ ડિવિડન્ડનો દર = સરારાશ ચો.નફો ÷ કુલ ભરપાઈ ઈકિવટી શેર મૂડી × 100
= 15,00,000 ÷ 50,00,000 × 100
= 30 %

(2) ઈકિવટી શેરની બજાર કિંમત
= ડિવિડન્ડનો દર ÷ અપેક્ષિત વળતરનો દર × શેર દીઠ ભરપાઈ કે વસુલ રકમ
= 30 ÷ 15 × 100
= 200 રૂ.

(3) ઈકિવટી શેરની વાજબી કિંમત
= ઈકિવટી શેરની આંતરિક કિંમત + ઈકિવટી શેરની બજાર કિંમત ÷ 2
= 144 + 200 ÷ 2
= 172 રૂ.

EX- 8 અયોધ્યા લિ.

પેજ નં- 176 નવી બુક

(1) રોકાણેલી મૂડી = લિઘેલ મિલકતો - લિઘેલ દેવા - પ્રફરન્સ શેર મૂડી + સૂ. ડિવિડન્ડ

મિલકતો:	
જમીન-મકાન	4,50,000
મશીનરી	3,50,000
બાદ-ઘસારો	<u>52,500</u>
ગૌણ કંપનીના શેરમાં રોકાણ	75,000
12% ના પ્રોવિડન્ટ ફંડમાં રોકાણ	15,000
સ્ટોક	99,500
દેવાદારો	72,000
રોકડ સિલક	<u>30,000</u>
	10,39,000
બાદ: દેવા	
10% ના ડિબેન્ચર	1,25,000
પ્રોવિડન્ટ ફંડ	15,000
લેણદારો	<u>49,000</u>
	1,89,000
બાદ-પ્રેફરન્સ શેર મૂડી	<u>8,50,000</u>
	<u>2,00,000</u>
	<u>6,50,000</u>

(2) અપેક્ષિત નફો: $6,50,000 \times 10 \div 100 = 65,000$

(3) સરેરાશ ચોખ્ખો નફો (સાદી સરેરાશ અથવા ભારિત સરેરાશ)

60% કરવેરા બાદનો નફો આપ્યો છે.

સરેરાશ નફો	1,22,000	
બાદ: બિ. ધં. રોકાણોનું વ્યાજ	<u>2,000</u>	(વ્યાજ $5000 \times 60\% - 3,000$ કરવેરા)
	1,20,000	
બાદ: પ્રફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ	<u>20,000</u>	(પ્રેફ.શેરમૂડી $2,00,000 \times 10\%$)
	<u>1,00,000.</u>	

(4) અધિક નફો = સરેરાશ ચોખ્ખો નફો - અપેક્ષિત નફો

= $1,00,000 - 65,000$

= **35,000**

(5) પાઘડી = અધિક નફો \times ખરીદીના વર્ષ

= $35,000 \times 2$

= **70,000**

ઈક્રિવટી સેરહોલ્ડરોની ચોખ્ખી મિલકતો:

રોકાયેલી મૂડી	6,50,000
+ પાઘડી	70,000
+ બિન ધંધાકીય રોકાણોની બ.કિ.	50,000
+ ઈક્રિવટી શેરના બાકી હપતા	<u>2,50,000</u>
	<u>10,20,000</u>

* હવે ઈક્રિવટી શેરની મૂળ કિંમત 100 રૂ. અને રૂ. 10 છે, તેથી બંને શેરનું પ્રમાણ કુલ શેર મૂડીના આધારે સોધવું ...

$$\text{દરેક રૂ. 100નો} \times 5000 \text{ શેર} = 5,00,000$$

$$\text{દરેક રૂ. 10નો} \times 30,000 \text{ શેર} = \underline{3,00,000} \quad 8,00,000 \text{ તેનું પ્રમાણ (5:3)}$$

તેથી કુલ ચો.મિલકતોને 5 : 3 ના પ્રમાણમાં....

$$\text{દરેક રૂ. 100નો શેર} \quad 10,20,000 \times 5 \div 8 = 6,37,500$$

$$\text{દરેક રૂ. 10 નો શેર} \quad 10,20,000 \times 3 \div 8 = \underline{3,82,500}$$

$$\underline{10,20,000}$$

(1) ઈક્રિવટી શેરની આંતરીક કિંમત = ચોખ્ખી મિલકતો ÷ ઈક્રિવટી શેરની સંખ્યા

$$\text{પૂર્ણ ભરપાઈ (100)} = 6,37,500 \div 5,000 = 127.50 \text{ રૂ.}$$

$$\begin{aligned} \text{અપૂર્ણ ભરપાઈ(50)} &= \text{શેર દીઠ પૂર્ણ ભરપાઈ કિંમત} - \text{શેર દીઠ બાકી હપ્તો} \\ &= 127.50 - 50 = 77.50 \end{aligned}$$

$$\text{પૂર્ણ ભરપાઈ (10)} = 3,82,500 \div 30,000 = 12.75 \text{ રૂ.}$$

❖ સરેરાશ યોજ્ઞો નફો - 60% કરવેરા બાદનો નફો આપ્યો છે.

સરેરાશ નફો	1,22,000	
બાદ: પ્રફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ	<u>20,000</u>	(પ્રેફ.શેરમૂડી 2,00,000×10 %)
	<u>1,02,000.</u>	

❖ ડિવિડન્ડનો દર = સરારાશ યો.નફો ÷ કુલ ભરપાઈ ઈકિવટી શેર મૂડી × 100
= 1,02,000 ÷ 5,50,000 × 100
= 18.54 %

(2) ઈકિવટી શેરની બજાર કિંમત

= ડિવિડન્ડનો દર ÷ અપેક્ષિત વળતરનો દર × શેર દીઠ ભરપાઈ કે વસુલ રકમ

પૂર્ણ ભરપાઈ (100) = 18.54 ÷ 10 × 100 = 185 રૂ.

અપૂર્ણ ભરપાઈ(50) = 18.54 ÷ 10 × 50 = 92.70 રૂ.

પૂર્ણ ભરપાઈ (10) = 18.54 ÷ 10 × 10 = 18.54 રૂ.

(3) ઈકિવટી શેરની વાજબી કિંમત

= ઈકિવટી શેરની આંતરિક કિંમત + ઈકિવટી શેરની બજાર કિંમત ÷ 2

પૂર્ણ ભરપાઈ (100) = 127.50 + 185 ÷ 2

= 156.25 રૂ.

અપૂર્ણ ભરપાઈ(50) = 77.50 + 92.70 ÷ 2

= 85.10 રૂ.

પૂર્ણ ભરપાઈ (10) = 12.75 + 18.54 ÷ 2

= 15.645 રૂ.

PROF.R.G.NISARTA A.P. PATEL COMMERCE COLLEGE NARODA

EX-14 વૈદેહી લિ.

પેજ નં-183

ઈ.શેરહોલ્ડરોની ચો. મિલકતો (રોકાયેલી મૂડી) = મિલકતો - દેવા - પ્રફરન્સ શેર મૂડી

મિલકતો:

પાઘડી 1,32,000

જમીન-મકાન 7,50,000

+ 30 % 2,25,000 9,75,000

ફર્નિચર 4,50,000

+ 20 % 90,000 5,40,000

રોકાણો 1,08,000

દેવાદારો 1,50,000

- 10 % ધા. અનામત 15,000 1,35,000રોકડ સિલક 90,00019,80,000**બાદ: દેવા**

લેણદારો 2,00,000

દેવા હુંડી 40,000 2,40,000

17,40,000

બાદ: પ્રેફરન્સ શેર મૂડી

3,00,00014,40,000

(1) ઈકિવટી શેરની આંતરીક કિંમત = ચોખ્ખી મિલકતો ÷ ઈકિવટી શેરની સંખ્યા
= 14,40,000 ÷ 9,000 = 160 રૂ.

❖ સરેરાશ યોજ્ઞો નફો

સરેરાશ નફો	2,22,000	
બાદ: પ્રફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ	<u>30,000</u>	(પ્રેફ.શેરમૂડી 3,00,000×10 %)
	<u>1,92,000.</u>	

❖ ડિવિડન્ડનો દર = સરારાશ યો.નફો ÷ કુલ ભરપાઈ ઈકિવટી શેર મૂડી × 100

$$= 1,92,000 \div 9,00,000 \times 100$$
$$= 21.33 \%$$

(2) ઈકિવટી શેરની બજાર કિંમત

$$= \text{ડિવિડન્ડનો દર} \div \text{અપેક્ષિત વળતરનો દર} \times \text{શેર દીઠ ભરપાઈ કે વસુલ રકમ}$$
$$= 21.33 \div 12 \times 100$$
$$= 177.78 \text{ રૂ.}$$

(3) ઈકિવટી શેરની વાજબી કિંમત

$$= \text{ઈકિવટી શેરની આંતરિક કિંમત} + \text{ઈકિવટી શેરની બજાર કિંમત} \div 2$$
$$= 160 + 177.78 \div 2$$
$$= 168.89 \text{ રૂ.}$$

ઈ.શેરહોલ્ડરોની ચો. મિલકતો (રોકાયેલી મૂડી) = મિલકતો – દેવા – પ્રફરન્સ શેર મૂડી

પાઘડી		5,30,000
જમીન-મકાન (6,00,000 – 60,000 ઘસારો)		3,00,000
180 %	5,40,000	
100 %	(?)	
યંત્રો	(4,00,000–40,000)	3,60,000
પ્રો.ફંડના રોકાણો		50,000
સ્ટોક (50,000 + 10,000) + (50,000 – 10,000)		1,00,000
દેવાદારો (1,20,000 – 10,000 ધાલખાદ)		1,10,000
લેણી હૂંડી		40,000
રોકડ સિલક		10,000
		<u>15,40,000</u>

બાદ: દેવા

10% ડિબેન્ચર	4,00,000	
પ્રો.ફંડ	50,000	
લેણદારો	60,000	
દેવા હૂંડી	70,000	
કરવેરાની જોગવાઈ	<u>20,000</u>	<u>6,00,000</u>

9,00,000

બાદ: પ્રેફરન્સ શેર મૂડી

2,00,000

7,00,000

$$(1) \text{ ઈકિવટી શેરની આંતરીક કિંમત} = \text{ચોખ્ખી મિલકતો} \div \text{ઈકિવટી શેરની સંખ્યા}$$

$$= 7,00,000 \div 10,000$$

$$= 70 \text{ રૂ.}$$

❖ સરેરાશ ચોખ્ખો નફો - કરવેરા બાદનો નફો આપ્યો છે.

સરેરાશ નફો	1,50,000	
બાદ: સા.અનામત	<u>20,000</u>	
	1,30,000	
બાદ: પ્રફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ	<u>20,000</u>	(પ્રેફ.શેરમૂડી 2,00,000×10 %)
	<u>1,10,000.</u>	

$$❖ \text{ ડિવિડન્ડનો દર} = \text{સરારાશ ચો.નફો} \div \text{કુલ ભરપાઈ ઈકિવટી શેર મૂડી} \times 100$$

$$= 1,10,000 \div 1,00,000 \times 100$$

$$= 110 \%$$

$$(2) \text{ ઈકિવટી શેરની બજાર કિંમત}$$

$$= \text{ડિવિડન્ડનો દર} \div \text{અપેક્ષિત વળતરનો દર} \times \text{શેર દીઠ ભરપાઈ કે વસુલ રકમ}$$

$$= 110 \div 15 \times 10$$

$$= 73.33 \text{ રૂ.}$$

$$(3) \text{ ઈકિવટી શેરની વાજબી કિંમત}$$

$$= \text{ઈકિવટી શેરની આંતરીક કિંમત} + \text{ઈકિવટી શેરની બજાર કિંમત} \div 2$$

$$= 70 + 73.33 \div 2$$

$$= 71.67 \text{ રૂ.}$$

EX-10 વિરાજ લિ.

પેજ નં-180

ઈ.શેરહોલ્ડરોની ચો. મિલકતો (રોકાયેલી મૂડી) = મિલકતો - દેવા - પ્રેફરન્સ શેર મૂડી		
પાઘડી		1,00,000
1	60,000	
3/5	(?)	
જમીન-મકાન (1,00,000 - 60,000 ઘસારો)		48,000
ઘસારા બાદ	40,000	
+ 20 %	<u>8,000</u>	
મશીનરી (1,00,000 - 40,000 ઘસારો)		50,000
120 %	60,000	
100 %	(?)	
X લિ.ના ડિબેન્ચર		48,000
100	50,000	
96	(?)	
10 % ઘસારા ફંડના રોકાણો		1,00,000
સ્ટોક		80,000
દેવાદારો		60,000
રોકડ સિલક		1,30,000
અગાઉથી ચૂકવેલ ખર્ચા		<u>10,000</u>
		6,26,000
બાદ: દેવા		
10 % ડિબેન્ચર	1,00,000	
લેણદારો	80,000	
દેવા હુંડી	<u>40,000</u>	
		<u>2,20,000</u>
		4,06,000
બાદ: પ્રેફરન્સ શેર મૂડી		<u>1,00,000</u>
		<u>3,06,000</u>

$$(1) \text{ ઈકિવટી શેરની આંતરીક કિંમત} = \text{ચોખ્ખી મિલકતો} \div \text{ઈકિવટી શેરની સંખ્યા}$$

$$= 3,06,000 \div 1,800$$

$$= 170 \text{ રૂ.}$$

❖ સરેરાશ ચોખ્ખો નફો - કરવેરા પહેલાનો નફો આપ્યો હોય:

$$= 1,70,000 + 2,30,000 + 2,00,000 = 6,00,000 \div 3$$

સરેરાશ નફો	2,00,000	
બાદ: કરવેરા	<u>1,00,000</u>	
	1,00,000	
બાદ: પ્રફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ	<u>10,000</u>	(પ્રેફ.શેરમૂડી 1,00,000 × 10 %)
	<u>90,000.</u>	

$$❖ \text{ ડિવિડન્ડનો દર} = \text{સરારાશ ચો.નફો} \div \text{કુલ ભરપાઈ ઈકિવટી શેર મૂડી} \times 100$$

$$= 90,000 \div 1,80,000 \times 100$$

$$= 50 \%$$

$$(2) \text{ ઈકિવટી શેરની બજાર કિંમત}$$

$$= \text{ડિવિડન્ડનો દર} \div \text{અપેક્ષિત વળતરનો દર} \times \text{શેર દીઠ ભરપાઈ કે વસુલ રકમ}$$

$$= 50 \div 10 \times 100$$

$$= 500 \text{ રૂ.}$$

$$(3) \text{ ઈકિવટી શેરની વાજબી કિંમત}$$

$$= \text{ઈકિવટી શેરની આંતરીક કિંમત} + \text{ઈકિવટી શેરની બજાર કિંમત} \div 2$$

$$= 170 + 500 \div 2$$

$$= 335 \text{ રૂ.}$$

EX-18 ભારતીય નાગરિક લિ.

પેજ નં-189

ઈ.શેરહોલ્ડરોની યો. મિલકતો (રોકાયેલી મૂડી) = મિલકતો - દેવા - પ્રેફરન્સ શેર મૂડી

પાઘડી		2,10,000
જમીન-મકાન		4,00,000
	60 %	2,40,000
	100 %	(?)
યંત્રો		4,00,000
- ઘસારો		<u>1,00,000</u>
		3,00,000
+ 10 %		<u>30,000</u>
ફર્નિચર		3,30,000
		50,000
વાહન		1,00,000
- 10 % ઘસારો		<u>10,000</u>
		90,000
GDP લિ.ના શેરમાં રોકાણ (1000 × 500)		5,00,000
દેવાદારો + લેણીદુંડી		80,000
રોકડ સિલક		20,000
		16,80,000
બાદ: દેવા		
10 % ડિબેન્ચર	1,00,000	
લેણદારો + દેવાદુંડી	1,30,000	
કરવેરાની જોગવાઈ	<u>2,00,000</u>	
		4,30,000
		12,50,000
બાદ: પ્રેફરન્સ શેર મૂડી		<u>1,50,000</u>
		11,00,000
+ ઈકિવટી શેરના બાકી હપતા (20,000 × 5)		<u>1,00,000</u>
		<u>12,00,000</u>

(1) ઈકિવટી શેરની આંતરીક કિંમત = ચોખ્ખી મિલકતો ÷ ઈકિવટી શેરની સંખ્યા
પૂર્ણ ભરપાઈ (10) = 12,00,000 ÷ 40,000 = 30 રૂ.
અપૂર્ણ ભરપાઈ(5) = શેર દીઠ પૂર્ણ ભરપાઈ કિંમત-શેર દીઠ બાકી હપ્તો
= 30 - 5 = 25

કરવેરા બાદનો નફો:

1. 1,40,000 × 1 = 1,40,000

2. 1,70,000 × 2 = 3,40,000

3. 2,00,000 × 3 = 6,00,000 = 10,80,000 ÷ 6

સરેરાશ નફો

1,80,000

બાદ: પ્રફરન્સ શેર ડિવિડન્ડ

15,000

(પ્રેફ.શેરમૂડી 1,50,000×10%)

1,65,000.

❖ ડિવિડન્ડનો દર = સરારાશ ચો.નફો ÷ કુલ ભરપાઈ ઈકિવટી શેર મૂડી × 100
= 1,65,000 ÷ 3,00,000 × 100
= 55 %

(2) ઈકિવટી શેરની બજાર કિંમત

= ડિવિડન્ડનો દર ÷ અપેક્ષિત વળતરનો દર × શેર દીઠ ભરપાઈ કે વસુલ રકમ

પૂર્ણ ભરપાઈ (10) = 55 ÷ 15 × 10 = 36.67 રૂ.

અપૂર્ણ ભરપાઈ(5) = 55 ÷ 15 × 5 = 18.33 રૂ.

(3) ઈકિવટી શેરની વાજબી કિંમત

= ઈકિવટી શેરની આંતરિક કિંમત + ઈકિવટી શેરની બજાર કિંમત ÷ 2

પૂર્ણ ભરપાઈ (10) = 30 + 36.67 ÷ 2

= 33.335 રૂ.

અપૂર્ણ ભરપાઈ(50) = 25 + 18.33 ÷ 2

= 21.67 રૂ.

PROF.R.G.NISARTA A.P. PATEL COMMERCE COLLEGE NARODA